

2017-12-18

Sekretariatet
Daniel Nilsson
Tfn: 063-14 75 71
E-post: daniel.l.nilsson@regionjh.se

RS/1448/2017

Svar på motion från Anna Hildebrand (MP) om rätt till behandling för kvinnor med lipödem

Ärendebeskrivning

Anna Hildebrand (MP) har lämnat in en motion om rätt till behandling för kvinnor med lipödem. Motionären yrkar att beslut fattas om:

- Att ge regionstyrelsen i uppdrag att sprida information om lipödem till alla länets hälsocentraler i syfte att ge patienterna ett respektfullt bemötande och möjlighet att få diagnosticering och lämplig behandling.
- Att ge regionstyrelsen i uppdrag att utreda vilka resurser som finns för behandling av lipödem inom Region Jämtland Härjedalen.
- Att ge regionstyrelsen i uppdrag att kartlägga rättigheterna för patienter med lipödem att få hjälpmedel såsom måttbeställda kompressionskläder, tillgång till lymfapress och manuellt lymfdränage, inom högkostnadsskyddet.
- Att ge regionstyrelsen i uppdrag att utreda frågan kring att ersätta kostnader när lipödem-operationer utförs på andra håll vid privata kliniker såväl i Sverige som utomlands.

Lipödem är ett kroniskt tillstånd i fettvävnaden som beskrevs första gången 1940. Ett tillstånd med förändrade fettceller, en svullnad i fettväven på vissa delar av kroppen och lokal underfunktion i fettvävnadens lymfkärl. Prevalensen är okänd. I en artikel i American Journal of Medical Genetics år 2010 med författare från St. George's, University of London, London, beskrevs den rapporterade prevalensen ligga på ca 1:72 000. Samma författare menar dock att det med all sannolikhet föreligger en stor underrapportering. Det finns nu en korrekt diagnoskod i ICD-klassifikationen att använda sedan den 1 januari 2017 (R60.0B) vilket gör att en säkrare statistik ska gå att erhålla framöver.

Lipödem anses vara ärftligt. Lipödem drabbar framför allt kvinnor och debuterar vid hormonella förändringar såsom pubertet, graviditet och menopaus. Lipödem är vanligast i de nedre extremiteterna men kan även förekomma i de övre. Till symtombilden hör smärta, ömhet vid tryck och lätthet att få blåmärken. Lipödem går inte att banta bort. Det finns fem olika typer och indelning i tre olika stadier. De behandlingsmetoder som beskrivs i litteraturen är egenvård, motion och träning, användning av kompressionsmaterial, manuellt lymfdränage, behandling med kompressionspump, smärtstillande och fettsugning.

I oktober 2017 kom det ett kunskapsunderlag från Stockholms Läns Landsting i form av "Fokusrapport 2017 Lipödem". Utöver en genomgång av aktuell kunskap konstateras att det inte finns tillräcklig forskning och att det saknas studier över längre tid. Med anledning av detta saknas det nationella behandlingsriktlinjer för lipödem.

Fettsugning erbjuds inte till lipödempatienter inom den plastikkirurgiska verksamheten vid Norrlands universitetssjukhus. Detta är i enlighet med gällande rekommendation från Svensk plastikkirurgisk förening och det som gäller vid övriga universitetskliniker för plastikkirurgi i landet. Aktuellt evidensläge bedöms som att resultaten vid fettsugning av denna patientgrupp är alltför dåliga och komplikationsriskerna är alltför stora för att behandlingen ska vara indicerad.

Region Jämtland Härjedalen och övriga norrlandsting erbjuder inte heller denna behandling för närvarande. Det vetenskapliga underlaget är inte bra utifrån randomiserade studier men det finns dock en hel del fallserier med goda resultat. Förnyade diskussioner i de fyra norra landstingen/regionerna kommer att tas vid möte i april 2018. Nya rekommendationer kan vara aktuella därefter om hälso- och sjukvården har ett nytt kunskapsläge då.

Sammanfattning.

- Det finns olika grader av lipödem. De uttalade formerna kan ge stora besvär och vara handikappande.
- Prevalensen är okänd.
- Med tillkomsten av ett specifikt ICD-10 diagnosnummer bör förekomsten kunna utvärderas inom något år.
- Svensk Plastikkirurgisk Förening rekommenderar inte fettsugning vid detta tillstånd i nuläget. Detta är också den regel som tillämpas i Norra Sjukvårdsregionen.
- En fortsatt dialog om fettsugning kommer att tas med kirurgklinikerna i Norra Sjukvårdsregionen under våren 2018. Det kan eventuellt komma nya riktlinjer därefter.
- I övrigt inväntar Region Jämtland Härjedalen resultat från den forskning och de studier som förhoppningsvis ska komma till stånd i en nära framtid.

Svaret på motionen blir således att Region Jämtland Härjedalen i första hand bör avvakta resultat från pågående forskning och inrättandet av nationella riktlinjer för behandling av lipödem. Motionen bör därför avslås.

Regiondirektörens förslag

Regionstyrelsen föreslår regionfullmäktige

Motionen avslås.

I tjänsten

Hans Svensson
Regiondirektör

Ingela Jönsson
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avd

Utdrag till

Anna Hildebrand (MP)
Regionöverläkare
Chef Hälso- och sjukvårdspolitiska avd